

УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

вул. Магістратська, 7, м. Чернігів, 14000, тел. 77-48-08, тел./факс (0462)67-53-40, e-mail: gorsovet@chernigiv-rada.gov.ua

№ _____

На № _____ від _____

Гальчук Катерині Олександрівні

Про розгляд
електронної петиції

За результатами розгляду Вашої електронної петиції, яка набрала відповідно до п. 8 ст. 51¹ Статуту територіальної громади, необхідну кількість голосів на її підтримку на ресурсі «Єдина система місцевих петицій» щодо роботи управління освіти Чернігівської міської ради у напрямку організації навчання у закладах загальної середньої освіти м. Чернігова в умовах тривалих повітряних тривог, відключень електроенергії, повідомляємо наступне.

Відповідно до пункту 2 Порядку проведення службового розслідування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 червня 2000 року № 950 (далі – Порядок) службове розслідування може бути проведено в разі:

невиконання або неналежного виконання особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, чи особою, яка для цілей Закону прирівнюється до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, службових обов'язків, перевищення своїх повноважень, а також недодержання вимог законодавства;

внесення подання спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або припису Національного агентства з питань запобігання корупції (далі - Національне агентство) з метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи невиконанню вимог Закону в інший спосіб;

вимоги особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, чи особи, яка для цілей Закону прирівнюється до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, щодо зняття безпідставних, на її думку, звинувачень або підозри.

Згідно з пунктом 4 Порядку рішення про проведення службового розслідування приймає орган (посадова особа), якому (якій) відповідно до законодавства надано повноваження призначати на посаду та звільняти з посади особу, стосовно якої пропонується проведення службового розслідування, або керівник органу, підприємства, установи, організації, в якому (яких) виявлено порушення.

Під час розгляду петиції та з'ясування наявності відповідно до законодавства підстав для проведення службового розслідування було отримано звіт управління освіти щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти з початку навчального року 2025-2026 в умовах воєнного стану з врахуванням поточної безпекової ситуації.

В умовах воєнного стану освітній процес зазнав значних змін і за формою, і за змістом. Уже четвертий навчальний рік розпочався для українських школярів у воєнних реаліях під звуки повітряних тривог. Ведення бойових дій, руйнування закладів освіти країною-агресором, щоденна загроза життю через російські ракетні обстріли – усе це негативно впливає на освіту. Сьогодення потребує знайти баланс між безпекою освітнього процесу та його якістю.

Відповідно до статті 53 Конституції України кожен має право на освіту. Повна загальна середня освіта є обов'язковою.

Згідно зі статтею 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Зважаючи на це, не освіта, а саме життя, здоров'я і безпека людини, визнаються найвищою соціальною цінністю в Україні.

Отже, вирішуючи питання про співвідношення норм статей 3 та 53 Конституції України, не можна не визнати пріоритетність забезпечення безпеки життя, здоров'я і безпеки людини над правом на освіту.

Так, за інформацією, що надійшла до управління освіти Чернігівської міської ради, в усіх закладах загальної середньої освіти м. Чернігова у 2022/2023 навчальному році розроблені (на основі алгоритмів ДСНС та МОН, рекомендацій освітнього омбудсмена) та діють нині індивідуальні алгоритми дій учасників освітнього процесу під час повітряної тривоги в різних ситуаціях:

- 1) якщо тривога застала до початку занять;
- 2) якщо тривога застала дорогою до закладу;
- 3) якщо тривога застала в закладі освіти.

Відповідно до алгоритму, якщо «Повітряну тривогу» оголошено до початку навчання (будь – то: І зміна чи II зміна) - освітній процес не розпочинається. Учні до закладу освіти не прибувають, оскільки мають перебувати у безпечному місці (укритті, яке встановлене за правилами родини).

Якщо повітряну тривогу не скасовано впродовж 1 год. 30 хв. від початку навчання (за розкладом уроків) - учні залишаються вдома/ у безпечному місці. Освітній процес у цей день організується в дистанційній формі.

Водночас право дитини на здобуття освіти не порушується. Залежно від безпекової ситуації заклади загальної середньої освіти здійснюють гнучкий підхід до організації освітнього процесу, що передбачає використання змішаного та дистанційного формату навчання, ущільнення навчальних програм тощо.

Так, через тривалі «Повітряні тривоги» впродовж першого тижня навчання 2025/2026 навчального року на нараді директорів закладів загальної

середньої освіти м. Чернігова (відбулася 04.09.2025 року) було порушено питання щодо необхідності внесення змін в організацію освітнього процесу.

За результатами обговорення, з огляду на те, що найпростіші укриття в закладах загальної середньої освіти не пристосовані для організації в них освітнього процесу для всіх здобувачів освіти, що перебувають в укритті під час сигналу «Повітряна тривога», учасники наради дійшли висновку про можливість запровадження змішаної (ротаційної) форми організації освітнього процесу.

Змішана (ротаційна) форма навчання - це сучасна освітня модель, що поєднує очне та дистанційне навчання. Окремі класи (у визначені дні тижня) навчаються очно. У разі увімкнення сигналу «Повітряна тривога» освітній процес призупиняється на час евакуації до укриття. Учні продовжують навчання в укритті. Інші класи в цей день (дні) навчаються дистанційно.

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти.

Згідно з розділом III Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09. 2020 року № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання» (далі - наказ МОН №1115), рішення про використання технологій дистанційного навчання в освітньому приймається педагогічною радою закладу освіти упродовж навчального року у випадку настання обставин, що потребують організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання. При цьому для учнів визначається черговість очного та дистанційного навчання з метою забезпечення рівних умов для здобуття освіти.

05.09.2025 року в усіх закладах загальної середньої освіти відбулися педагогічні ради, які ухвалили рішення щодо організації освітнього процесу в змішаній (ротаційній) формі. Кількість класів (в залежності від спроможності організації навчання в укритті), які будуть навчатися очно, їх черговість (ротацію) також затверджувались рішеннями педрад.

Із 08.09.2025 року в усіх закладах загальної середньої освіти освітній процес було організовано у змішаній (ротаційній) формі. Під час «Повітряної тривоги» уроки проводились в укритті. Харчування також було організовано. Учні отримували їжу в одноразових ланч боксах.

11.09.2025 року на нараді директорів кожний керівник доповів про стан організації освітнього процесу в закладі. Учасники наради дійшли висновку, що змішана (ротаційна) форма організації освітнього процесу в умовах тривалих «Повітряних тривог» є оптимальною. У деяких закладах були внесені корективи щодо кількості класів, які можуть одночасно навчатися в укритті.

Із 15.09.2025 року в усіх закладах загальної середньої освіти навчання було організовано у змішаній (ротаційній) формі.

Проте, 01 жовтня 2025 року внаслідок ударів армії РФ по об'єктах енергетики склалася складна ситуація в енергосистемі. В умовах обмеженої подачі електроенергії, згідно з рішенням обласної комісії з питань техногенно

– екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (протокол №6 від 01.10.2025), у закладах загальної середньої освіти м. Чернігова з 02.10.2025 року організація освітнього процесу здійснюється в дистанційному режимі.

17 жовтня 2025 року відбулося засідання міської комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, під час якого члени комісії ухвалили рішення продовжити організацію освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти міста Чернігова у дистанційній формі в період з 20 по 24 жовтня 2025 року.

Інформуємо, що дистанційне навчання - організація освітнього процесу (за дистанційною формою здобуття освіти або шляхом використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти) в умовах віддаленості один від одного його учасників та їхньої, як правило, опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій.

Зазначену форму організації освітнього процесу регламентує «Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти», затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року №1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання».

За такої форми організації освітнього процесу передбачена взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання в асинхронному режимі та синхронному режимі (асинхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому інтерактивні освітні платформи, електронну пошту, форуми, соціальні мережі тощо; синхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники одночасно перебувають в електронному освітньому середовищі або спілкуються за допомогою засобів аудіо-, відеоконференції).

Синхронний режим вимагає відповідного технічного забезпечення як у вчителя, так і у всіх учнів. Водночас, залишається ризик технічних збоїв під час уроку.

Асинхронний режим є більш гнучким у застосуванні, оскільки учні можуть працювати у зручний час. За необхідності учитель проводить додаткове консультування учнів за допомогою одного із засобів телефонного або відеозв'язку.

За інформацією, яку надають заклади загальної середньої освіти, дистанційне навчання в школах організовано відповідно до розкладу в синхронному та асинхронному режимах.

Розклад навчальних занять, розподіл навчального навантаження протягом тижня, тривалість навчальних занять і перерв між ними здійснюється відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом МОЗ України 25 вересня 2020 р. № 2205).

У п. 7 розділу I наказу МОН №1115 йдеться про те, що не менше 30% навчального часу, передбаченого освітньою програмою школи, організовується в синхронному режимі. Але є новий пункт, яким доповнили розділ Положення «Технології дистанційного навчання (п.4 розділу III наказу

МОН №1115)»: «під час надзвичайних ситуацій природного або техногенного походження, збройного конфлікту, введення воєнного стану, інших обставин, які унеможливають відвідування шкіл, можна використати технології дистанційного навчання для відновлення освітнього процесу. При цьому обсяг навчального навантаження, що забезпечується в синхронному режимі, визначається педагогічним працівником і може бути меншим, ніж 30% навчального часу.»

Звертаємо увагу, що асинхронний режим також передбачає: перегляд навчального відео, вправи, тести та навчальні ігри на освітніх платформах, заняття Всеукраїнської Школи Онлайн тощо.

У той же час, відповідно до п.10 розділу V Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації іншого характеру безперервна тривалість навчальних занять при організації дистанційного навчання у синхронному форматі не повинна перевищувати для учнів:

1–2-х класів: 2 навчальних заняття по 30 хвилин або 3 - по 20 хвилин;

3–4-х класів: 2 навчальних заняття по 45 хвилин, або 3 - по 30 хвилин, або 4 - по 20 хвилин;

5–6-х класів: 2 навчальних заняття по 45 хвилин, або 3 - по 35 хвилин, або 4 - по 25 хвилин;

7–9-х класів: 2 навчальних заняття по 45 хвилин, або 3 - по 40 хвилин, або 4 - по 30 хвилин, або 5 — по 25 хвилин;

10–11-х класів: 3 навчальних заняття по 45 хвилин, або 4 - по 35 хвилин, або 5 - по 30 хвилин, або 6 - по 25 хвилин.

Щодо дистанційного навчання під час повітряної тривоги.

Відповідно до листів МОН України від 03.11.2023 року № 1/17310-23 «Щодо окремих питань організації освітнього процесу в умовах воєнного стану», від 22.08.2025 року №1/17526-25 від 22.08.2025 «Про організацію 2025/2026 навчального року в закладах загальної середньої освіти» й під час дистанційного навчання в умовах організації освітнього процесу в синхронному режимі педагогічні працівники повинні зупинити урок та зосередити увагу здобувачів освіти на необхідності переміщення в укриття та перебування там до завершення дії сигналу «Повітряна тривога».

У разі можливої загрози дії педагогічних працівників та учнів мають бути спрямовані на мінімізацію ризиків для життя і здоров'я. У випадку частого оголошення сигналу «Повітряна тривога» пропонується застосовувати асинхронний режим проведення навчальних занять.

У листах наголошується, що «питання безпеки учасників освітнього процесу має бути на першому місці при визначенні формату проведення навчальних занять у школі». Керівники закладів освіти несуть персональну відповідальність за організацію безпечних умов для здобувачів освіти, педагогічних та інших працівників під час освітнього процесу в закладі освіти.

Зауважуємо, що облаштування робочих місць для усіх вчителів, які б одночасно проводили дистанційні уроки в синхронному режимі в наявних найпростіших укриттях, технічно неможливо.

Для забезпечення безперервності освітнього процесу, запобіганню освітніх втрат (розривів) та з урахуванням заходів безпеки, рекомендацій МОН України, зазначених вище, керівниками закладів освіти прийнято рішення про такий алгоритм дій.

Під час проведення уроків за дистанційною формою навчання в синхронному режимі в разі надходження сигналу «Увага всім! Повітряна тривога», педагогічні працівники повідомляють про це здобувачів освіти, припиняють урок і нагадують дітям про необхідність переходу до безпечного місця (укриття, яке встановлене за правилами родини).

У разі недовгої тривалості повітряної небезпеки, уроки в синхронному режимі продовжуються за розкладом, у випадку значної тривалості повітряної небезпеки, що перевищує навчальний час згідно з розкладом, - уроки в синхронному режимі не продовжуються, натомість учителі викладають матеріал (уроки) в асинхронному режимі.

Адміністраціями закладів загальної середньої освіти здійснюється систематичний контроль за проведенням онлайн-занять у застосунках, які використовує заклад освіти. Також перевіряють організацію вчителями зворотного зв'язку з учнями, своєчасне заповнення електронної документації, електронний журнал тощо. У разі виникнення питань з боку учнів або батьків щодо змісту уроку в асинхронному режимі, перевіряється й матеріал уроку, а також оцінювання учнів вчителями.

Крім того, заклад освіти слідкує за недопущенням перевантаження учнів завданнями з різних предметів, дотриманням збалансованого та узгодженого підходу між усіма вчителями, які працюють у певному класі та здійснює контроль за дотриманням санітарних правил і норм (щодо формування розкладу навчальних занять, рухової активності, вправ для очей, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання (синхронний режим), тривалості виконання завдань для самопідготовки у позанавчальний час.

Для забезпечення виконання освітніх програм закладу освіти коригуються календарні плани (за необхідністю); здійснюється аналіз ефективності технологій, використаних під час дистанційного навчання, зокрема й для того, щоб продовжити використовувати деякі з них для змішаного навчання, електронної підтримки очних занять тощо; визначаються практики та технології, які підтвердили свою успішність, для застосовування їх у подальшому; досліджуються можливі технологічні рішення для забезпечення безперервного освітнього процесу, організовуються курси підвищення кваліфікації для вчителів, використовується досвід, набутий за умови екстреного переходу до дистанційного навчання, для розвитку цифрових компетентностей учнів та вчителів, для рефлексії щодо особливостей цифрової педагогіки.

Відповідно до Закону України «Про освіту» заклади освіти наділені автономією, що полягає в їх самостійності, незалежності та відповідальності у прийнятті рішень щодо академічних (освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності, що провадиться в порядку та межах, визначених законом.

Згідно з частиною четвертою статті 38 Закону України «Про повну загальну середню освіту» організація освітнього процесу та діяльності закладу загальної середньої освіти належать до повноважень його керівника.

Таким чином, повноваженнями щодо організації освітнього процесу наділені саме заклади загальної середньої освіти.

Статтею 19 Конституції України встановлено, що органи державної влади та місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Управління освіти Чернігівської міської ради, як виконавчий орган Чернігівської міської ради, діє на підставі Положення про управління освіти Чернігівської міської ради, затвердженого рішенням міської ради від 28 січня 2021 року № 4/VIII-4, та у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, рішеннями міської ради, її виконавчого комітету, розпорядженнями міського голови, іншими нормативно-правовими актами.

Враховуючи зазначене вище, відсутні підстави для проведення службового розслідування.

Заступник міського голови

Віктор ГЕРАЩЕНКО

Вероніка Приходько 77-45-58
Олена Горна 67-69-15